

Mål C-432/05

Unibet (London) Ltd
och
Unibet (International) Ltd
mot
Justitiekanslern

(begäran om förhandsavgörande från Högsta domstolen)

”Principen om domstolsskydd — Nationell lagstiftning enligt vilken det inte är tillåtet att väcka en fristående talan om fastställelse av att en nationell bestämmelse är oförenlig med gemenskapsrätten — Processuell autonomi — Likvärdighets- och effektivitetsprinciperna — Interimistiskt skydd”

Förslag till avgörande av generaladvokat E. Sharpston föredraget den 30 november 2006	I - 2275
Domstolens dom (stora avdelningen) av den 13 mars 2007	I - 2301

Sammanfattning av domen

1. *Gemenskapsrätt — Principer — Rätt till ett effektivt domstolsskydd (Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 47)*

2. *Gemenskapsrätt — Direkt effekt — Enskildas rättigheter — Skydd som ges av de nationella domstolarna*
(Artikel 10 EG)
3. *Gemenskapsrätt — Principer — Rätt till ett effektivt domstolsskydd*
4. *Gemenskapsrätt — Principer — Rätt till ett effektivt domstolsskydd*

1. Principen om ett effektivt domstolsskydd utgör en allmän princip för gemenskapsrätten, en princip som har sitt ursprung i medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner och som har stadfäst i artiklarna 6 och 13 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna samt bekräftats i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

(se punkt 37)

2. Det åligger medlemsstaternas domstolar att i enlighet med samarbetsprincipen i artikel 10 EG säkerställa det rättsliga skyddet för enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten. I avsaknad av gemenskapsrättsliga föreskrifter på området ankommer det på varje medlemsstats interna rättsordning att ange vilka domstolar som är behöriga och att fastställa de processuella regler som gäller för talan som syftar till att säkerställa skyddet för enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten.

Genom EG-fördraget har det införts flera olika typer av talan som privatpersoner i förekommande fall kan väcka direkt vid gemenskapsdomstolen. Genom fördraget skapas emellertid inte några andra former av rättsliga förfaranden vid de nationella domstolarna, i syfte att upprätthålla gemenskapsrätten, än dem som redan föreskrivs i den nationella rätten. Det förhåller sig på annat sätt endast om det av den nationella rättsordningens systematik framgår att det inte finns någon form av rättsligt förfarande som ens prejudiciellt ger möjlighet att säkerställa skyddet för enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten. Även om det i princip ankommer på den nationella rätten att reglera enskildas talerätt och intresse av att få sin sak prövad, krävs det emellertid enligt gemenskapsrätten att den nationella lagstiftningen inte åsidosätter rätten till ett effektivt domstolsskydd. Det ankommer nämligen på medlemsstaterna att inrätta ett system med rättsliga förfaranden som gör det möjligt att säkerställa denna rättighet.

De processuella regler som gäller för talan som syftar till att säkerställa

skyddet för enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten får varken vara mindre förmånliga än dem som avser liknande talan som grundas på nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller göra det i praktiken omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som följer av gemenskapsrätten (effektivitetsprincipen). Varje fall, i vilket fråga uppkommer huruvida en nationell processuell bestämmelse är förenlig med effektivitetsprincipen, måste bedömas med beaktande av bestämmelsens funktion i förfarandet vid de olika nationella domstolarna som helhet betraktat samt med beaktande av hur förfarandet är utformat och dess särdrag. Det åligger vidare de nationella domstolarna att i den utsträckning det är möjligt tolka de processuella regler som är tillämpliga på talan som har anhängiggjorts vid dem på ett sådant sätt att reglerna kan tillämpas på ett sätt som bidrar till uppnåendet av målet att säkerställa ett effektivt domstolsskydd för enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten.

bestämmelser strider mot gemenskapsrätten, under förutsättning att den enskilde inom ramen för andra former av effektiva rättsliga förfaranden, vilka inte är mindre förmånliga än dem som avser liknande talan som grundas på nationell rätt, kan få till stånd en prejudiciell prövning i domstol av huruvida så är fallet. Det ankommer på den nationella domstolen att pröva huruvida den enskilde har tillgång till sådana effektiva rättsliga förfaranden.

Enskilda är inte tillförsäkrade ett effektivt domstolsskydd, om de kan få till stånd en prövning av huruvida de nationella bestämmelserna i fråga strider mot gemenskapsrätten endast genom att utsätta sig för förvaltningsrättsliga eller straffrättsliga ingripanden och för de sanktioner som kan bli följden därav.

(se punkterna 61 och 64–65 samt punkt 1 i domslutet)

(se punkterna 38–44 och 54)

3. Principen om ett effektivt domstolsskydd för enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten skall tolkas så, att en medlemsstats rättsordning inte måste tillhandahålla en möjlighet att väcka en fristående talan där själva saken utgör ett yrkande om att den nationella domstolen skall pröva huruvida nationella

4. Principen om ett effektivt domstolsskydd för enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten skall tolkas så, att en medlemsstats rättsordning måste tillhandahålla en möjlighet för enskilda att utverka interimistiska åtgärder som gäller till dess att den behöriga domstolen prövat huruvida nationella bestämmelser strider mot gemenskapsrätten, när beviljandet av sådana åtgärder är nödvändigt

för att säkerställa den fulla verkan av det senare domstolsavgörandet avseende förekomsten av sådana rättigheter.

När det enligt nationell rätt, tillämpad i enlighet med de krav som ställs i gemenskapsrätten, är ovisst huruvida en talan får föras för att säkerställa iakttagandet av enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten, utgör det ett krav enligt principen om ett effektivt domstolsskydd att den nationella domstolen i det skedet likväl kan bevilja sådana interimistiska åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa iakttagandet av dessa rättigheter. Principen om ett effektivt domstolsskydd för enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten innebär emellertid inte att en medlemsstats rättsordning måste tillhandahålla en möjlighet att få interimistiska åtgärder beviljade av behörig nationell domstol inom ramen för en talan som inte är tillåten enligt denna rättsordning, när gemenskapsrätten inte ställer krav på att en sådan talan skall vara tillåten.

När det är oklart huruvida nationella bestämmelser strider mot gemenskapsrätten och det har framställts ett yrkande om interimistiska åtgärder av innebörd att dessa bestämmelser inte får tillämpas till dess att den behöriga domstolen prövat huruvida de strider mot gemenskapsrätten, skall de kriterier som föreskrivs i den nationella lagstiftning som är tillämplig i målen vid denna domstol tillämpas vid prövningen av detta yrkande, under förutsättning att dessa kriterier inte är mindre förmånliga än dem som avser liknande yrkanden som grundas på nationell rätt eller gör det i praktiken omöjligt eller orimligt svårt att erhålla ett interimistiskt domstolsskydd för sådana rättigheter.

I avsaknad av gemenskapsrättsliga föreskrifter på området ankommer det nämligen på varje medlemsstats interna rättsordning att reglera förutsättningarna för beviljande av interimistiska åtgärder som syftar till att säkerställa skyddet för enskildas rättigheter enligt gemenskapsrätten.

(se punkterna 72–73, 77, 80 och 83 samt punkterna 2 och 3 i domslutet)